

Gijs Heutink

Welke boeken lezen advocaten eigenlijk buiten de juridische literatuur, als ze dan nog lezen? Zien ze graag opera, bezoeken ze bioscopen, concerten, galeries? Gaan ze naar toneel? En wat betekent die cultuur voor hen en, misschien, voor hun werk? Gijs Heutink (47, woont samen, twee kinderen; advocaat ruimtelijk bestuursrecht in Amsterdam) schildert zelf en houdt van schilderijen die ruimte laten voor interpretatie.

Jan Pieter Nepveu
journalist

‘Realisme dwingt niet’

“ Ik heb veel schilderijen gemaakt waar het object belangrijk is en de omgeving er weinig toe doet. Het uitvergroten van het onderwerp van een schilderij vind ik vergelijkbaar met het benadrukken van argumenten in de advocatuur. Als advocaat maak je je argumenten soms zo groot dat ze wel helder voor het voetlicht moeten komen.

Ik ben erg gehecht aan mijn schilderij *El Toro*. De omgeving is niet herkenbaar, maar je weet dat die stier de corrida binnenstormt, en dat hij de matador zoekt. Je ziet zijn ingehouden, pure kracht. Er is een merkwaardige balans tussen de oerkracht van dat lichaam en de dood die hij tegemoet gaat. Ik heb veel van het stierengevecht geschilderd. Ik vind dat een fenomenale traditie, niet in de laatste plaats omdat de torero's weten dat ze er ook zelf aan kunnen gaan. Of je nu vindt dat de strijd oneerlijk is of niet, het is een hard gevecht, erop of eronder.

In ons rechtsbestel heb je als rechtzoekende ook weleens het gevoel dat je met ongelijke wapens de arena betreedt. Maar zelfs dan valt een gevecht te winnen. Je zou voor de torero in zijn elegante pak geen dubbeletje geven als zo'n beest op hem afstormt. Maar het gaat om de finesse tegenover oerkracht, om de inzet van de juiste wapens op het juiste moment. Meestal legt de stier het af en is de strijd ongelijk. Toch zijn er, net als in de rechtszaal altijd verrassingen, en het kan dramatisch aflopen. Als de torero even niet oplet, gaat hij op de hoorns.

Mijn schilderijen hebben een eenvoudige vlakverdeling, met rustige kleurstellingen, altijd op grote doeken. Ik maak ook graag kleine portretten, een gezicht van heel dichtbij op een klein doek. Hoe rustiger een schilderij is, hoe kleiner de kans dat het gaat vervelen. Als er een gebrek aan eenvoud is, omdat de vlakverdeling niet vanzelf spreekt,

of omdat er te veel kleurstellingen zijn, dan vraagt het doek voortdurend aandacht, net als een zeurend kind.

Als het gaat om eenvoud, vlakverdeling en beleving, vind ik Edward Hopper geweldig. Hij heeft mij zeer geïnspireerd. De beperking in zijn kleuren en de verstilling zijn fenomenaal. Ik zit ook altijd ademloos te kijken naar oude meesters als Velázquez, Caravaggio, Rembrandt en Vermeer; om te leren hoe je eigenlijk moet schilderen.

Er zijn een paar hedendaagse Nederlandse kunstenaars van wie ik het werk heel mooi vind, dat zijn mensen die echt puur realistisch schilderen. Wat ik maak is weliswaar realistisch, je kunt zien wat het onderwerp is, maar de omgeving is abstract. Dat maakt het realisme virtueel, en dat geeft een ander evenwicht dan bijvoorbeeld het werk van iemand als Henk Helmantel. Helmantel is een technisch fantastische schilder, met een feilloos gevoel voor vlakverdeling en kleur. Dan ben ik voor mijn gevoel toch een aardige knoier. Emilio Kruithof of een commerciële man als Peter Donkersloot vind ik ook erg goed. Donkersloot niet zozeer om z'n varkentjes, want die vind ik stierlijk vervelend, maar zijn landschappen van Amsterdam zijn haast breiteriaans.

De betekenis van een schilderij moet niet opgelegd zijn. Ook al zijn bijvoorbeeld de zelfportretten van Rembrandt een realistische weergave van de werkelijkheid, toch wordt de toeschouwer niet gedwongen tot een bepaalde interpretatie.

Schilders die beweren dat realisme uit de tijd is en saai, verdenk ik er weleens van dat ze geen penseel kunnen vasthouden, dat ze liever abstract gaan omdat je dan nooit betrappt kunt worden op technische fouten. Maar ik vind het ook een echte denkfout, want juist dingen schilderen zoals ze zijn,

Gijs Heutink voor zijn schilderij El Toro

laat ruimte voor wat je er over wilt denken. Realisme dwingt niet.

Met name politieke of ideologische schilderijen kunnen afschuwelijk zijn om te zien, ook al zijn ze schitterend door hun zeggingskracht. De Guernica van Picasso bijvoorbeeld vind ik als schilderij een drama. Ik ben niet kapot van een ideologische boodschap in de kunst, en daar valt de Guernica even goed onder als de arbeiderskunst van Breker in het interbellum en de Tweede Wereldoorlog, en in het Rusland onder Stalin. Hoe minder ruimte je laat aan de toeschouwer om zelf te beleven wat hij ziet, en hoe meer een schilderij dus een *statement* is, hoe moeizamer het wordt. Malevich brengt met zijn zwarte vlak iets revolutionairs, maar wat kan ik er uiteindelijk mee? Niets.

Ik geef toe dat ook ik argumenten opblaas omdat ik graag wil dat anderen ze overnemen. Maar het is de kunst om dat zo te doen dat iedereen denkt ze zelf te hebben bedacht. ”

Het Amsterdamse restaurant Zuid-Zeeland (Herengracht 413) exposeert in november en december schilderijen van Gijs Heutink.

Foto: Jessica Hooghiemstra